

De Oostdijk te Sint Philipsland, een verhaal apart

Het publicatiebord tegen het pakhuisje van beurtschipper Japje Quist wijst belanghebbenden op de bestrijding van de aardappelziekte d.m.v. te sproeien. Het zogenaamde “kwaad” in de aardappelen kon hele oogsten verwoesten. Vanaf 1910 werd begonnen met de eerste proefnemingen tegen deze zeer besmettelijke schimmelziekte. De resultaten werden eerst na de Tweede Wereldoorlog steeds effectiever. Met in water opgeloste middelen, aanvankelijk koperhoudend, werden de velden aardappelen bespoten met de sproeikar die, getrokken door een paard, op het wiel werd aangedreven. In een houten kuip werd het mengsel aan de rand van het veld handmatig gemengd en met een emmer in het tankje van de kar gegoten. Een goed middel dat later werd ontwikkeld was maneb-tin. Meer geconcentreerd, had men van dit middel minder nodig. Daarbij nog de ontwikkeling van de modernere wordende spuitapparatuur verkreeg men meer druk, zodat met minder vloeistof een fijnere nevel werd verkregen. Daarmee bereikte men ook de onderkant van het blad, waar de schimmel het eerste toesloeg. Veel later kwam men tot het ontwikkelen van meer resistente aardappelrassen tegen deze zeer bedreigde besmettelijke schimmelziekte in de aardappelen.

Door Jan Kempeneers

Arbeiders verzamelen zich bij het pakhuisje van beurtschipper Japje Quist om naar het veld te gaan. De vier mannen geheel rechts zijn Andries Filius, Lauw Kempeneers L.zn. Marinus Quist (van Coba) en Matheus Kaashoek. Geheel links staan Adriaan Fontijne (met pet) en twee broers Mol, van Johannes Mol en Jewan van Betje. De foto werd circa 1932 gemaakt.

Met de bouw van woningen en bedrijven aan de Oostdijk werd in 1862 begonnen. Men had toen van de gemeente ook wel vergunning nodig om op die bepaalde plaats te bouwen, maar bestek en tekening die bij de gemeente moesten worden ingediend zijn pas van kort na 1900 in de correspondentie aanwezig. Een schoonheidscommissie, de zogenaamde ‘Welstand’ was in de bouw nog niet aanwezig dat zien we hierboven op de dwarsdoorsnede van de bebouwing op de Oostdijk.

Bouwen aan de Oostdijk

De eerste aanvrager was hier vrijwel zeker wagenmaker Christiaan Gelok (1806-1890) die vergunning aanvroeg voor het bouwen van een smederij en woning aan deze dijk. Bij hem ging de

verlening van de vergunning niet vanzelf. Daar werden een aantal bezwaarschriften tegen ingediend. De tegenstanders waren familieleden en vrienden van Marinus Geense, die zich al rond 1760 in de Voorstraat had gevestigd als grof- en hoefsmid.

Bezwaarschriften

De bezwaren hielden over het algemeen in dat het veel te gevaarlijk was langs deze verkeersweg een smederij op te richten. Het werken aan paarden en de kans dat de werkmannen en vrouwen door de vuursprankels van de smid geraakt zouden worden was te groot. Ook molenaar Cornelis Meijer, verwant aan de familie Geense, klom in de pen, omdat hij dagelijks met kar en paard langs de nieu-

we smederij zou moeten. Ook voor hem dreigde er gevaar dat zijn paard zou schrikken, zo tekende hij op in zijn bezwaarschrift. Maar niet lang daarna moest het gemeentebestuur van Sint Philipsland, op last van de provincie nieuwkomer Gelok toch vergunning verlenen.

Gelok liet bij de smederij ook een woning bouwen. Zodat hij met zijn gezin naast de werkplaats kon wonen. Ook nog een kleinere woning tussen de smederij en zijn eigen woning. Christiaan Gelok, die de aanvraag om aan de dijk te bouwen had ingediend, behoorde met zijn gezin tot de hervormde kerk. Te Stavenisse geboren, gedoopt en opgegroeid was het